

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษา ความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชน นักการเมือง และนักวิชาการ ต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตงานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ รวมทั้งศึกษาถึงความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชน นักการเมือง และนักวิชาการ ต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

แหล่งข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. นักสื่อสารมวลชน หมายถึง นักสื่อสารมวลชนผู้เกี่ยวข้องหรือเคยทำงานเกี่ยวข้องกับงานข่าวการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

- นักสื่อสารมวลชนระดับบริหาร ได้แก่ หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว บรรณาธิการข่าวการเมือง และอดีตบรรณาธิการข่าวการเมือง ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย

1. นาย มาโนช	มงคลเจริญ	หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าว ช่อง 3
2. นาย ทรายูทธ	เย็นสมุทร	บรรณาธิการข่าวการเมือง ช่อง 3
3. นาย พินิตย์	ขุนทรง	อดีตบรรณาธิการข่าวการเมือง ช่อง 5
(ปี 2536-2538)
4. นาย กนก	มุจิโมระ	ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าวการเมือง รักษา
การบรรณาธิการข่าวการเมือง ช่อง 5

5. นาย สุภาพชาย	บุตรจันทร์	บรรณาธิการข่าวการเมือง ช่อง 7
6. นาย สุวิษ	สุทธิประภา	บรรณาธิการข่าวการเมือง ช่อง 9
7. นาย ชูชาติ	เทศสีแดง	บรรณาธิการข่าวการเมือง ช่อง 11

- นักสื่อสารมวลชนระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวสายการเมืองของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกมาช่องละ 2 คน ประกอบด้วย

1. นาย ปตัญญา	รังสิยานนท์	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 3
2. นางสาว ชวนันท์	ประเสริฐวรรณกิจ	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 3
3. นางสาว วรรตมา	บุญนาค	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 5
4. นางสาว สิริพร	อุจน์จิโน	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 5
5. นาย สยาม	สนสาขันธ์	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 7
6. นางสาว อรสา	จันทร์เงิน	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 7
7. นาย สมชาย	แก้วเกิด	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 9
8. นางสาว ชวีดา	วาหิณีชัย	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 9
9. นาย ทองทศ	มahamanตรี	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 11
10. นางสาว จิตติมา	วุฒิวัฒน์	ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ช่อง 11

2. นักการเมือง หมายถึง ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน ซึ่งมีบทบาทเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบด้วย

1. พลเอก ชวลิต	ขงใจยุทธ	สส.นครพนม พรรคความหวังใหม่ /
นายกรัฐมนตรี
2. นาย ชวน	เหล็กภัย	สส.ตรัง พรรคประชาธิปัตย์ /
อดีตนายกรัฐมนตรี
3. นาย สมัคร	สุนทรเวช	สส.กรุงเทพฯ พรรคประชากรไทย /
รองนายกรัฐมนตรี
4. นาย วราเทพ	รัตนากร	สส.กำแพงเพชร พรรคความหวังใหม่ /
โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

5. คุณหญิง สุพัตรา มาศดิตถ์	สส.นครศรีธรรมราช พรรคประชาธิปัตย์ /
อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
กำกับดูแลกรมประชาสัมพันธ์และช่อง 11
(ปี 2531-2533)
6. นาย อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	สส.กรุงเทพฯ พรรคประชาธิปัตย์ /
อดีตโฆษกรัฐบาล
7. นางสาว กัญญา ศิลปอาชา	สส.สุพรรณบุรี พรรคชาติไทย

3. นักวิชาการ หมายถึง นักวิชาการในสายงานที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารมวลชน และ
การเมือง ประกอบด้วย

1. ผศ.ดร. สุรัตน์ เมธิกุล	คณบดีคณะวารสารศาสตร์และสื่อสาร
มวลชน ม.ธรรมศาสตร์
2. ศ. สุกัญญา สุดบรรทัด	คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ
3. รศ. อรุณีประภา หอมเสรมย์	หัวหน้าภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะ
มนุษยศาสตร์ ม.รามคำแหง /
ประธานสภาสถาบันนักวิชาการสื่อ
สารมวลชนแห่งประเทศไทย (สสมท.)
4. ศ.ดร. ลิขิต ธีรเวคิน	คณะรัฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์
5. รศ. ประหยัด หงษ์ทองคำ	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ได้ใช้การสำรวจโดยการออกไปสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้
ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักสื่อสารมวลชน นักการเมือง และนักวิชาการ ด้วยตนเอง ใน
ระหว่างเดือนธันวาคม 2539 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2540 รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ประมาณ 3 เดือน โดยกำหนดแนวคำถามจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบกับการพิจารณา
จากคำตอบที่ต้องการศึกษา ทั้งนี้ประเด็นคำถามหลักจะเป็นรูปแบบเดียวกัน และมีประเด็นคำถาม

ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับบุคคลแต่ละกลุ่มในฐานะที่ผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละกลุ่มเป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพนั้นๆ โดยในกลุ่มนักสื่อสารมวลชนได้เพิ่มคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตงานข่าวสายการเมืองของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่องด้วย เพื่อหาคำตอบของปัญหานำวิจัยข้อแรก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเทปเสียงสัมภาษณ์เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน และจดบันทึกประเด็นคำตอบสำคัญของผู้ให้สัมภาษณ์ไว้เพื่อสรุปประเด็นรวมทั้งใช้ในการถกเถียงถึงจุดสำคัญของประเด็น จากนั้นได้ทำการถอดเทปบันทึกเสียงภายหลังเพื่อเก็บรายละเอียดและสรุปประเด็น รวมทั้งเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกดังกล่าว ก็เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตงานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์
2. ความคาดหวังต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์
 - ความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชน
 - ความคาดหวังของนักการเมือง
 - ความคาดหวังของนักวิชาการ

เมื่อได้คำตอบที่ต้องการจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้ออกไปแจกแจงรายละเอียดและจัดประเภทของคำตอบ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา ความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชน นักการเมือง และนักวิชาการ ต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์นี้ ได้วิเคราะห์แยกแยะข้อมูลตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาเก็บข้อมูล เพราะทำให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลครั้งต่อๆ ไป มีความแม่นยำชัดเจนตรงกับประเด็นที่ต้องการศึกษามากยิ่งขึ้น เมื่อเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนแล้วจึงได้นำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลและวิเคราะห์สรุปผลเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ข้างต้น โดยทำการวิเคราะห์ในประเด็นต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตงานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์
2. ความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชน นักการเมือง และนักวิชาการ ต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์

การนำเสนอข้อมูล

การจัดระเบียบข้อมูลเพื่อนำเสนอผลในงานวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชน นักการเมือง และนักวิชาการ ต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ ได้จัดเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยายดังนี้

ข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ในทัศนะของนักสื่อสารมวลชน

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตงานข่าวการเมืองของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ และศึกษาถึงความคาดหวังของนักสื่อสารมวลชนที่มีต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ รวมทั้งศึกษาถึงคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สายการเมืองที่นักสื่อสารมวลชนคาดหวัง

ความคาดหวังของนักการเมือง และนักวิชาการ ต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์

เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังของการเมือง และนักวิชาการ ต่องานข่าวการเมืองทางโทรทัศน์ รวมทั้งศึกษาถึงคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สายการเมืองที่พึงประสงค์ด้วย

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

เพื่อสรุปและวิเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้ รวมทั้งเสนอข้อเสนอแนะต่างๆที่เป็นประโยชน์